2-a Jaro, N-o 25 (77) APERAS S.A.T. SEMAJNE 18. Marto 1926

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

Sidejo de la Redakci-Komisiono: Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz (Germ.)	Sidejo de Ekzekutiva Komisiono de SAT 23, rue Boyer, Paris XX	Administranto: R. LERCHNER Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz

Kion devas fari la proleto se revolucio alproksimiĝas

La alvenantaj al "Senn." sciigoj de diversaj landoj atestas, ke la frukto de revolucio maturiĝas pli kaj pli. Kia ĝojo do dispuŝas la koron de proleta batalanto ĉe ĉi penso! La tago de tutmonda revolucio estas de longe deziregata. Miloj da proletoj alrigardadis la matenruĝon de libero. — Mesio ne estis alvenanta. Eĉ la plej grandaj mensoj, kiel Marks, eraris antaŭvidante la revolucialvenon en plej proksima tempo — profunda dezirego de ĉi momento nebulkovris ĉi, tiel trapenetreblajn okulojn. Revolucio ne alvenadis. La entuziasmanoj formetadis ĝin de nove por la proksima estonto, aliuj pli malfortaj senkuraĝiĝis — ĉu ne al ĉi cirkonstanco devas esti alskribita la ekzistado de mildaj evoluciemaj formoj de socialisma ideo — mi parolas nur pri ideuloj, aliuj agadis tiamaniere pro oportuneco.

Kaj hodiaŭ, kamaradoj, kiam ni vidas ĉi neniam estintan krizon de kapitalisma mastrumo, ĉi alkreskon de laborista konscieco, ĉi movadon de diverskoloraj koloniaj popoloj, ĉi paroksismon de proleta subpremo atestantan pri tio, ke la burĝaro antaŭsentas la finan batalon. Kiam ni vidas la venkon de revolucio en lando, kie la ekonomia subaĵo estis eble malpli pretigita por la ŝanĝo de sociordo.

Kamaradoj, ĉu ĝi estas de nove nur la iluzio? Jes aŭ ne, ni nin ne fordonu al inspiroj! Trompo de espero nin ne malkuraĝigu, — sukceso ne blindigu niajn okulojn! Tiel aŭ aliel — ni persistu, kunpremite la dentojn en nia fortostreĉo — ni unuigu niajn vicojn maldensigitajn ĉiam de malliberejoj, ekzekutoj aŭ malsatmorto. Kaj ĝuste tiam kiam la revolucio alvenos, kiam ĝi venkos — ĉu vi pensas, ke tio estos nur la tago de triumfo, ke tiam sekvos la ripozo?! — Ne! — tio estos la komenco de la ankoraŭ pli daŭra laboro. Sur la ŝultroj de proletaro estos sin apoginta la giganta pezo. Laboristo, pri kies klerigo neniu penadis, ĉi laboristo estos starigita antaŭ la tasko de administrado de tuta ŝtatmaŝino, — de nova organizado. De hodiaŭa neo li venos al pozitiva laboro. Atendos lin lukto kontraŭ la kontraŭrevoluciuloj enlandaj kaj eble milito kontraŭ la eksterlandaj. Tamen la administrado kaj milito — jen la malgravaĵoj kontraŭ la tasko de ekonomia alikonstruo de socio. La hodiaŭa sveno de produktado, la amasoj de senlaboruloj, kiuj sufokas kapitalisman sociordon, ĉu ili ne estos la tedaĵo por la sociordo postkapitalisma. Malsataĵn buŝojn oni devas satigi per pano, ili ne satiĝos per socialisma ideo, kiel oni ilin ne plensatigis per dio kaj ĉielo. La normigo de produktado, la diskonduko de produktaĵoj — jen la tasko atendanta la proleton — jen la demando postulanta ne nur la ardan koron kaj la kuraĝon, sed ankaŭ la teorian prepariĝon. Tial, ju pli proksima estas la tago de revolucio, despli intensa devas esti ne nur la agitado kaj propagando, sed ankaŭ la teoria klerigado. La laboristoj devas okupi sin, devas legi kaj diskuti pri ekonomiaj demandoj, ekz. pri produktadebleco, produkta — kaj konsumadalteco de diversaj produktaĵoj en sia kaj aliaj landoj, pri materialoj (krudaĵoj), bezonoj kaj metodoj de produktado, pri transportiloj ktp. Li devas okupi sin ankaŭ pri ekonomi-politika teorio, por ke lia estonta agado estu apogita sur dura subaĵo de scienca socialismo. Sen la scienca subaĵo estos la revolucio nur la refleksa movo de malesperigita sklavo kaj ĝi komencos nur la novan eraon de ekspluatado. Giganta laboro kaj respondeco! Sed ni ĝin subigos! Ni ĝin subigos despli bone, ke ni konas la jam faritajn provojn. Niaj fratoj en Sovet-Rusio trairis venke ne nur la revolucion, sed ili efektivigas ankaŭ la ekonomian soci-alikonstruadon kun perfekta sukceso.

Antaŭ ni etendiĝas la vivo plena de teruraj suferoj, mortodanĝero kaj mizero, — vivo destinita al superhoma laboro. Per ĉi malĝoja, sensuna vivo ni elbatalos por estonta homaro helan, ĉarman mildan vivon. Ĉu ĉi penso ne faras nin feliĉuloj?

Katilina

PREPARU VIN POR LA VOJAĜO AL LA VI. SAT-KONGRESO EN LENINGRAD!

Organizu vin kontraŭ viaj parazitoj

Dum la unuaj tagoj de decembro 1918, en Havano, Kubo, oni deklaris ĝeneralan strikon por helpi la fervojistojn en Kamaguej kaj la tabaklaboristojn en Santiago de Kubo. La kapitalista gazetaro komencis semi malsimpation kaj ataki la laboristojn. Tial la direkta komitato de la striko donis ordonojn al la presistoj, ke ili ne lasu ion enmeti en la ĵurnalojn, kiu ne estos favora al la laboristoj. La tuta novaĵo pri la striko estis antaŭmetata al la strik-komitato antaŭ ol publikigi ĝin. Estante la afero tiel, la prezidanto de la respubliko, generalo Menocal, sendis komunikaĵon al la presaro, dirante ke la striko de la fervojistoj en Kamaguej estis jam solvita. La direktistoj ne kuraĝis elsendi la ĵurnalojn sen publikigi la komunikaĵon de la prezidanto, sed kontraŭ ĝi estis tiu de la laboristoj, kiuj sciis, ke tio pri la finiĝo de la striko estis mensogo. Por eliri el tiu malfacilaĵo la direktistoj de la ĵurnaloj publikigis la komunikaĵon de Menocal akompanata de tiu de la strik-komitato, ambaŭ apude sur la unua paĝo, kaj per samtipa litertipo. Apenaŭ necesas diri, ke la laboristoj kredis la komitaton kaj ne la prezidanton.

Tio ĉi estas la pruvo ke, se la laboristoj kontrolos la laboron, ili estos farintaj la unuan paŝon por kontroli la produktadon kaj povos interrompi, kiam ili deziros, la produktadon de io ajn, kio estos malutila al ili.

Hodiaŭ ni vidas milionojn da laboristoj okupataj je la farado de militaĵoj, armiloj, malbonaj drapoj, kiujn ili mem devos konsumi; je malliberejoj, en kiuj ili estos la unuaj loĝantoj; je la farado de ĉia literaturo en kiu oni batalas kontraŭ iliaj aspiroj, kaj per kiu oni konservas en la nescio kaj fanatikismo iliajn fratojn sklavajn; laboristoj okupataj je la transportado, portante soldatojn kaj strikrompistojn por venki iliajn fratojn de ekspluatado, jam ribelintaj kontraŭ siaj mastroj ĉe alia parto de la terglobo.

Ni asertas, ke la malegaleco, subpremado kaj maljusteco, kiuj ekzistas hodiaŭ, tio ĉio estas bazita sur la superrego, kiun ĝuas la kapitalista klaso sur la ekonomia kampo. Ni firmdiras, ke tio superrego havas sian sidejon en tio, ke la kapitalisto estas organizita, dum la laboristo ne estas, kio permesas al la kapitalisto unuiĝinta, subigi la laboriston neunuiĝintan. Ni estas plene konvinkitaj, ke ĉiuj malbonaĵoj kiuj afliktas la homaron, estas malbonaĵoj materiaj, kaj havas sian sidejon je la posedo kaj dispono de ĉiaj rimedoj de produktado, kaj de la produktaĵo, de malgranda nombro da ekspluatantoj. Pro tio, ni asertas, ke nur la rimedoj materiaj, tikiujn oni povas akiri per la organizo, estas la sufiĉaj kaj nuraj, kiuj povos gajni la emancipon por la laboristoj.

Mi mem subtenas, ke ĉiaj doktrinoj, religiaj, politikaj aŭ filozofiaj, estas nerealaj, kaj kiel tiaj, ne nur sufiĉas neniam por akiri la emancipon al la homaro, sed ke ili estas nekapablaj, kaj eĉ malhelpo, por ke la laboristoj marŝu laŭ la vera vojo al sia emancipo. Neniu el la doktrinoj kiuj disvolviĝis ĝis nun inter la homaro estas akirinta ion por la sklavoj de la salajroj sed ili devis daŭre batali kiel klaso, kaj organizitaj kiel klaso, ti-kiuj estas irintaj serĉante la vojon de sia liberiĝo.

Mi kredas ke, garantiata en sia laboro per sia organizita forto, havante multe pli da tempo je sia dispono por eduki sin, akirinta la kapablon kompreni, ke la tuta procedo de la produktado restas en siaj kreivaj manoj, la laboristo scios malaperigi ĉiajn parazitojn, el speco kia ajn ili estu, starigante tiel la veran socion de la liberaj produktantoj.

Eltiraĵo el la art. de Adolfo Garcia, aperinta en "Solidaritat" Ĉikago.
Esp-igis 1781.

Al la sennacieca kaj tutmonda kamaradaro!

Kamaradoj, en ĉi tiu decida momento nia mizera spirito ne scias kien sin direkti kiel nur al vi. La grandega laboro de ni farota estas tiel nemezurebla, ke eĉ eta helpo efikos agrabligi ĝian pezon kaj atendi espereme ĝian feliĉan finon.

Disaŭdigante ĉi elkorajn kriojn, ni ne pensas pri nia partitendenco, sed nur pri la savo de l' homoj al kiuj maljusteco kaj pro ilia malfeliĉa sorto pendas super iliaj kapoj la tuta pezo de glavo de la homa leĝaro.

Tia estas la kapo de *Matheu* kaj *Nicolau*, kiuj estis kulpigataj, pro la mortigo de la hispana ĉefministro *Dato*, kaj kondamnitaj je longaj jaroj da mallibero.

Ili estis juĝataj kun ne priskribebla furiozo, kun preskaŭa venĝo; al tio la tutmonda proletaro, en tiu epoko de en ĉiuj landoj reganta blanka teroro, ne sukcesis respondi, kiel decis kaj meritis la tiam reganta hispana ministraro, kiu petis kaj atingis, malgraŭ ia protekta leĝo, de la germana registaro la kapton kaj kondukon al hispanio de *Nicolau* kaj lia edzino. Ne sufiĉis, ke la germana proletaro protestis, ke ĝiaj plej signifaj deputitoj en la parlamento dum longaj disputoj kaj diskutoj opozis al plenumo de tiu eksterleĝa krimo. Malgraŭ ĉiô, ĝi realiĝis.

Por eviti tiun honton, ke ni en tiama preciza momento ne sukcesis eltiri el la kapitalismaj ungegoj la ĉititajn viktimojn, ni, konsciaj pri nia devo, alvokos ĉiujn agiti kaj komenci kampanion grandskalan, tradukante kaj verkante, ĉiu siaj partiaj gazetoj cele al liberigo de tiaj senkulpaj kaj altideaj homoj, kiuj ne faris alian krimon ol deziri por la tuta homaro pli justecan kaj harmonian socion.

Kamaradoj, ni ripetas, tradukadu, agitadu, verkadu kaj . . . la venko estos nia!!
B. G. de SAT.

La angla karbindustrio

La angla karbindustrio tre suferas pro la daŭra ekonomia krizo, kiu ne montras iun tendencon ĉesi. Multaj faktoroj kaŭzis ĝian malprosperon.

Britio eksportis karbon en 1913: 73,5 milionojn da tunoj, en 1924: 61,5 la malkresko egalas al 12 m. t. aŭ 16%.

Ni povas sumigi la malfavorajn faktorojn jene:

1. Elektro estas uzata pli kaj konkuras kontraŭ la uzado de karbo. En 1903 18 1/2 funtoj da karbo produktis 1 elektrounuon, en 1924 nur 2 funtoj produktas saman kvanton.

2. Pliigo de akvopovo.

3. Uzo de oleo. En 1913 Anglio importis 4 300 hektolitrojn da oleo. En 1924 Anglio importis 773 000 hektolitrojn.

1914	estis oleoŝipoj	1 1/4	milion. tunoj
1924	„ „	17	„ „
1914	„ oleaj batalŝipoj	47 1/2	„ „
1924	„ „ „	57 1/2	„ „

4. Diversaj industrioj uzas malpli da karbo pro perfektigo de la tekniko.

5. Uzataj estas ŝparigaj hejtiloj anstataŭ la nuna karb-hejtilo.

6. La likvido de riparpagoj efikas malbone.

7. La disvolvo de konkurantaj karbminejoj en landoj kaj kolonioj, kiuj antaŭe estis merkatoj por la angla karbo.

8. La kapitalo investita en la karba industrio estas £ 135 milionoj. Kaj dum dek jaroj 1914—1924 la profito estis pli ol la tuta kapitalo, tio estas £ 295 milionoj.

La nuna kapitalo estas arte ŝvelita, ne funkcias kaj ekzistas nur kiel grandaj ciferoj sole sur papero.

La salajro de la karbministoj estas el ĉiuj la plej malalta, estas eĉ malpli ol la nivelo de bezono, kiun pagas la lokaj zorgantoj de malriĉuloj (urba aŭtoritato) al senlaboruloj.

La ministoj ricevas nur de 30 ĝis 40 ŝilingoj (germanaj markoj) ĉiusemajne; sed, se ili ne laboras, la malriĉula aŭtoritato donas al ili pli ol tio, laŭ la grandeco de la familio.

La registaro subvencias la karban industrion. Tiu aranĝo ĉesos la unuan de majo ĉi tiun jaron, kiam denove okazos konflikto inter la ministoj kaj la minposedantoj, subtenataj per la tuta forto de la angla registaro.

La minposedantoj volas ankoraŭ pli malaltigi la mizeran salajron de la subtera laboristaro. La minista sindikato pretigas sin por la venonta konflikto.

En la angla ĵurnalo "Evening Standard" (Vespera Standardo) januaro 18 oni legas, ke "la fervojaj kompanioj sin provizis per tiom da karbo, kio metis ilin ekster ia danĝero. Mejloj laŭlonge fervojoj inter minejoj kaj stacidomoj estas blokitaj per karbo, la karbtenejoj estas plenaj."

La tiranaj minposedantoj preparas sin subpremi la ministojn, kaj eĉ fluigos laboristan sangon por atingi sian celon.

J. Floro (SAT-ano 3398), London.

La vera fizionomio de l' nova bulgara registaro

La sanga profesoro Cankov kaj liaj kunlaborantoj — generalo Rusev kaj kolonelo Kalfov malsupreniris de la politika scenejo. Ili estis anstataŭigitaj de Ljapĉev kaj la koloneloj-mortigantoj Rimon Georgiev kaj Slavi Vasilev. Cankov mem fariĝis prezidanto de la parlamento.

La alveno de la nova kabineto Ljapĉev, devenanta el la partio de Cankov mem, kiu portas ĉiujn respondecojn pri la faritaj krimoj dum 2$^1/_2$ jaroj kontraŭ la bulgara popolo — tiu alveno povas neniun kontentigi kaj trompi. La laboramasoj en Bulgario rilatis al la nova registaro de Ljapĉev same tiel, kiel al Cankov pli frue. La legala opozicio ne kaŝas sian malkredemon al ĝi kaj per sia gazetaro ekatakis ĝin ankoraŭ en la unuaj tagoj de ĝia alveno. Eĉ la angla konservativa ĵurnalo Times opinias, ke ĝi tute ne estas kapabla plenumi la starantajn problemojn por la pacigo de la lando kaj ĝia ekonomia plifortigo kaj konstatas, ke ĝi estas provizora, intertempa.

La unueco de la reganta partio "Demokrata konsento" ĉiutage disfalas, kvankam, ke la diversaj, apartaj grupoj kaj "gento", kiuj konstruas ĝin, manifestis nur ŝajne sian solidarecon. La interna batalo inter tiuj koteriaj [1]) grupoj daŭras senhalte. Necesas noti, ke Cankov kun sia 30—40 deputitaro sukcesis enirigi en la registaron profesoron Kulev, ĝisnuna prezidanto de la parlamento, kiu nur du tagojn antaŭ la foriro de Cankov cinike falsigis la voĉon de la popola reprezentantaro. Necesas noti la proteston de la deputitoj — macedonoj, kiuj devenas ja de la sama reganta partio kaj nun kontraŭagas ĝin. Laste, necesas noti ankaŭ, ke aro da 10—15 deputitoj kune kun d-ro Milanov el Ŝumen, ĉiuj anoj de la reganta partio, nun anoncas, ke ili ne subtenos plue la novan registaron.

La nova ministro-prezidanto Ljapĉev deklaris en la parlamento, ke la meritoj de Cankov estas grandaj. Ĉu li povus ja fari alie? Ĉar li mem portas persone ne pli malgrandan respondecon pri tiuj "meritoj": la mortpafigado de la bulgaraj laboristoj, vilaĝanoj kaj makedonaj revoluciuloj. Samtempe unu el la ĉefaj membroj de la oficira ligo, la nova ministro de la ŝtataj konstruaĵoj Sl. Vasilev, la fama mortiginto de eksprezidanto Stambolijski, dum publika parolado en urbo T. Pazarĝik anoncis: "Fariĝis ŝanĝo en la registaro". Sed mi deklaras laŭte: *ŝanĝo en la politiko ne estas* ni postsekvas la politikon de niaj antaŭuloj ... *Ni ŝanĝis nur la personojn,* ĉar ili laciĝis je servo al Bulgario (?!) Ili estis nia unua ĉeno, nun — la nova registaro estas la dua ĉeno . . . Ni estas homoj kun grandaj kaj bonaj ideoj; niaj personoj estas garantio por tio (?!)"

Jen ĝis kie alvenis la cinismo de la "novaj" ministroj, ankoraŭ en la nuna tempo. Antaŭ ol vidi ankoraŭ la agojn de Ljapĉev, la popolo sciis, kiaj ili estos. Kaj jen — du monatoj forpasis kaj la situacio restas ĉiam la sama: la vivo de la civitanoj ne estas certa, la teroro ne ekhaltiĝas eĉ momente, neniu el la sanaj leĝoj de Cankov estas nuligita, ekzistas plena politika kaj financa krizo, senlaboreco, mizero.

Tia estas la vera fizionomio de la "nova" bulgara registaro: faŝista, sanga kaj tirana. — *Paŭlo*

[1]) Koterio = partio kun malestima signifo. *(Red.)*

Blanka teroro en Polio

La malĝoja soleno de l' funebra procesio en Lodz

La 14. febr. mortis k-do Tomass Rychlinski unu el la plej maljunaj fondintoj de l' partio polaj laboristoj "Proletarjat" fondita en jaro 1881. Li travivis 72 jarojn kaj kiel la batalanto kontraŭ la burĝaro kaj cara premado. Li pasigis 20 jarojn en Siberio kaj en diversaj malliberejoj. En jaro 1905 li estis starigita per nudaj piedoj sur la glacion kaj devis suferi multegon de aliaj turmentoj por eltiri el li konfesojn, sed li perfidis nenion kaj neniun kaj ĝis la morto li restis fidela por la vero kaj proletaraj aferoj.

La 16. febr. okazis enterigo — longa vico pli ol 20 mil gelaboristoj ĉeestis sub la ruĝaj standardoj kaj granda funebro kovris tiujn prolet-animojn, funebra procesio el la domo direktiĝis sur la ĉefa strato de nia urbo, antaŭ kaj post funebra procesio iris policaj taĉmentoj. Por kio? Sed kiam ni iradis jam ĉefan straton, polico nin haltigis kaj ordonis, ke enterigiro direktu sin sur flankaj stratoj, sed procesi-gvidantoj kontraŭstaris tiun postulon, do ili tuj estis arestitaj sejma deputito k-do Zerbe kiel persono netuŝebla post kvarfoja sia legitimo ne estis arestita, sekve ĉevalpolico, komencis nin dispeli hufpremi kaj bati ĉiujn per skurĝoj kaj rompi standardojn. Batalo kun polico estis neebla, ĉar neniu eĉ antaŭvidis tion — ni kun nudaj manoj havis kontraŭ ni pli ol kvin mil policistojn kun bajonetoj sur la pafilo kaj grenadojn (polico estis ne nur el nia urbo sed ankaŭ el ĉirkaŭaĵoj). Samtempe estis pretigita tuta garnizona armeo, kun artilerio, kuglojetiloj ktp. Do ni estis devigitaj iri sur la flankaj stratoj, kiam ni troviĝis sur la tombejo jam estis mallumo, ĉielo estis sennuba, luno kaj steloj bele brilis, dum ĉerko estis enterigita kelkaj geparolantoj finis solenon, sekve multe da florkronoj kovris — ankoraŭ kaŭze de l' nokto — nefinitan tombejon, kaj ĉiuj harmonie kantis proletaran himnon kaj aliajn revoluciajn kantojn. Post tio oni komencis disiri, sed kiam ni estis sur la strato la sekret-policistoj komencis sian laboron kaj arestis suspektulojn, inter kiuj mi ankaŭ troviĝis.

Kamaradoj ne ĉesu en nia batalo, mortinta nia kamarado Tomas Rychlinski laste diris: Kamaradoj batalo nia ne estas finita, oni ne povas ĉesi batalon je duonvojo, suprenvolvu manikojn kaj pli fervore laboru.

Burĝaro timulaĉoj tremu! ĉar ĉi tiun malhonoron ni venĝos. *SAT-ano 5981.*

Helpvoko de Lanzuzki el la karcero

IRH. — En letero sendita al la IRH K-do Lanzuzki raportas kruelajn detalaĵojn pri la persekutoj de malliberuloj en la mokotova malliberejo en Varsovio.

En la ĉeloj, — skribas k-do Lanzuzki, — tute ne estas eble spiri. Ni sufokas en la vera senco de la vorto. Kelkaj el ni ne plu povas elteni tion kaj svenas. Foje, kiam mi matene vekiĝis kaj faris kelkajn paŝojn, mi perdis la konscion kaj falis teren. Inter ni estas kelkaj grave malsanaj k-doj: al unu la mano kaj unu flanko estas paralizitaj, la aliaj suferas je Iŝias (koksdoloroj) kaj estas tute kurbaj.

Al la malsanuloj oni eĉ ne permesas sin sidigi, se oni kondukas ilin eksteren (en la korton). La stomakmalsanuloj estas devigataj manĝi la simplan manĝaĵon de malliberejo. La k-doj forvelkas kaj mortas antaŭ niaj okuloj.

Ne sufiĉas vortoj, por diskonigi la fiaĵon de nia traktado.

Post la sensukcesa striko per rifuzo de manĝaĵo en "Paviak" kaj en Mokotov la administracio eĉ forprenis al ni la liberajn kunvenojn kun niaj parencoj, tiel, ke ni reciproke nur ankoraŭ povas vidi nin tra krado, kiel kriminalaj krimuloj. Jam pasis pli ol unu kaj duona jaroj, ke ni ne plu vidis niajn familiojn. Depost pli ol 18 monatoj ni bojkotas tiujn "kunvenojn". Antaŭ nelonge deputito de la justecministraro vizitis la mokotovan malliberejon. Depost tiu tempo — ĉio restis kiel antaŭe. Ni estas konvinkaj, ke la vizito de la deputito tute ne alcelis, mildigi la primokon. Tuta vico da preferoj, kiujn ni alcelis dum multaj jaroj, estas atingitaj post bataloj kaj strikoj per rifuzo de manĝaĵoj, kio kostis tre karajn vivojn, de niaj k-doj.

La letero de k-do Lanzuzki finiĝas: Ĉu ni denove komencu kun malespera batalo de striko rifuzante la manĝaĵojn, kiu senevite kaŭzus la morton de la malsanaj kamaradoj?

El Sovet-Unio

Rusa kom. partio konsistas *1. jan. 1925* el *741147* membroj (401481 membroj kaj 339636 kandidatoj). *1. marto 1925* RKP atingis nombron *847165.*

Laŭ dekreto de Popolkomisarejo de Laboro solecaj *virinoj*, kiuj havos infanon malpliaĝan ol 1 jaron, povas esti maldungataj nur kun speciala permeso de Popola Komisarejo de Laboro, en ĉiu aparta kazo.

Moskvo havas nuntempe 2300000 loĝantojn, *Leningrad* 1400000.

Kiom da mono cirkuladas en SSSR. Entute 1015565100 rubloj, t. e.:

Banknotoj	566624300 rub.
Kasbiletoj	308307700 „
Arĝento	125953400 „
Kupro	6266900 „

Paperkuponoj malnovaj, ankoraŭ ne forigitaj el cirkulado: 8412800 rub.

H. Frank, Leningrad.

Laboron kaj panon

En Riga same en provinco de Latvio la situacio de senlaboruloj iĝas katastrofa. Precipe suferas la laboristaro. Jam kalkuliĝas kelkmiloj da senlaborulaj kamaradoj kaj ĉiutage pliiĝas la nombro da tiuj malfeliĉuloj. Multaj centoj da laboristaj familioj nun malsatas kaj frostas. Mizero granda. La gazetartikoloj ĉiutage raportas pri ĉiam novaj memmortigoj pro malsato. Kion faras la demokratia regnestraro? Nenion. Ĝi nur nutras la malsatantan proletaron per dolĉaj vortoj kaj promesoj aŭ certigas, ke "mankas la rimedoj". Kaj jen la senlaborularo eluzis la lastan pacrimedon por laŭtigi sian mizeron, ĝi eliris straton. La 22. decembro okazis granda senlaborul-demonstracio. La granda amaso da tiuj malfeliĉuloj ĉifone vestitaj je la 9. horo matene kolektiĝis apud la socialdemokr. partiejo, de kie post mallonga alparolo de la reprezentanto de latvia centra oficejo profunia ili direktis sin tra la ĉefaj stratoj al ministro-prezidanto K. Ulmanis, ministro por popola bonfarto kaj municipalejo. La postuloj surafiŝaj estis: "Laboron kaj panon", "Niaj infanoj malsatas", "Ni postulas asekuradon kontraŭ senlaboreco". Ili iris, parolis aŭ pli ĝuste diri plendis kaj disiris. Ho, plendis, kia hontiga vorto por la heroa laboristaro. Kaj kio rezultiĝis el ĉi stratprezentado? Nur kelkaj trankviligaj promesoj kaj, ho ve, la nova sama demonstracio la 2. februaron, kaj nenion plu. Vekiĝu do laborstaro kaj ekagu, sed ne petu! La lasta ne konvenas al vi.

Neŭtralulo

Angla junularo kontraŭ milito

Antaŭ nelonge okazis la dua jarkonferenco de la angla junulara sekcio de la movado "Neniam plu milito", kiu akceptis jenan rezolucion:

"La nacia konferenco de la junulara sekcio de la movado 'Neniam plu milito' sendas salutojn fratecajn al la junularo en ĉiuj landoj, kiu laboras en la sama maniero por la paco, kaj certigas kiel sian seriozan deziron, labori kun ĝi kontraŭ ĉiaj milito kaj militarismo kaj por evoluo de la socia vivo, kiu bazas sur reciproka servo kaj libera evoluo de la homa individueco. Ĝi akcentas denove sian kredon, ke la individua rifuzo de militservo en ĉiu formo estas la plej efika metodo, batali kontraŭ milito, kaj ĝi alvokas la junularon en la tuta mondo, partopreni tiun laboron. Al tiuj, kiuj militservon rifuzis en Danio, skandinavaj landoj, Belgio, Ĉekoslovakio, Rumanio, Finnlando, Pollando, Nederlando, kaj aliaj landoj, kaj kiuj nuntempe estas en malliberejoj pro siaj rifuzoj, ĝi sendas la sincerajn salutojn, kaj ĝi certigas ilin pri sia samideaneco koncerne la potencan kontraŭstaron, kio ne povas malsukcesi, sed kio nepre sukcesos, proksimigi la tagon de la vera mondpaco!"

Naŭjaro de Ruĝarmeo en Sovet-Unio

La 23. februaro 1926 ni festis naŭjaron de ruĝarmeo en Sovet-Unio. Vespere, en ĉiuj lokoj okazis grandaj kunvenoj de laboristkamparanoj kune kun ruĝarmeanoj. Je la kunvenoj ni memoris pri multaj malfacilaj kaj malbonaj momentoj de jaroj 1919—1920—1921, kiam ni krom nuda potenco, nenion havis en niaj manoj. Nia industrio kaj kamparana mastrumado estis detruitaj. Ni ankaŭ havis teruran malsategon, kie iuj homoj manĝis siajn infanojn. Ni havis blokadon de kapitalistaj landoj. Ni estis ĉirkaŭitaj de ĉiuj flankoj per blankaj bandoj: Kolĉak, Denikin, Vrangel, Judeniĉ Polio kaj multaj aliaj blankulaj hundoj de ĉiuj flankoj mordis nin. Nia ruĝarmeo estis malsata, senvestita, kaj malmulte havis armilojn, sed ĝi kun tuta forto bataladis kontraŭ blankaj bandoj. Multe da sango kaj oferoj kostis al ni, nia malfacila venko, sed ruĝarmeo venkis kvankam ĝi estis malsata kaj senvestita. Post nia venko, kapitalistoj kaj burĝaro tutforte penis elpensi kontraŭ ni diversajn mensogojn "Letero de Kominterno" kaj aliaj mensogoj, ankaŭ burĝaro faris multajn mortigojn por niaj eksterlandaj reprezentantoj ktp., sed ĝis hodiaŭ ili ne povis detrui laboristkamparanan potencon. Post la militoj kaj venkoj, ni jam multe pli bonigis kaj pli altigis ĉiujn niajn frontojn de laboristkamparana potenco. Nia ruĝarmeo, niaj laboristoj kaj kamparanoj estas jam sataj kaj vestitaj, la unua gardas nin kontraŭ eksterlandaj kapitalistoj, kaj la lastaj pene konstruis sian liberan potencon. Ni vidas, ke kun ĉiu tago ĉiuj kapitalistaj landoj, plibonigas kaj pligrandigas siajn armeojn. Kontraŭ kiu? Kontraŭ Sovet-Unio, kontraŭ tutmondaj laboruloj. Laboruloj devas scii, ke kapitalo ne povas vivi sen militoj, do kapitalistoj pretiĝas al estontaj militoj. Ĉiuj kapitalistaj parlamentoj pligrandigas buĝetojn por plibonigo de siaj armeoj, kaj plialtigas impostojn por laboristoj kaj kamparanoj. Ĉu malriĉuloj bezonas militon? Je tiu demando, ni ne bezonas respondon. Ni diras al tutmonda burĝaro: Ni *ne* volas militi, kaj ni pli *malmultigas* nian ruĝarmeon: en 1921 ni havis 1 640 000 ruĝarmeojn, en 1922 800 000, en 1923 610 000 kaj en 1924—1925 ni havis 562 000. Tiaj ciferoj montras al ni kiel plimalmultiĝas nia ruĝarmeo. *Sed ni diras al kapitalistoj, se ili ekvolos militi kontraŭ ni, ni ĉiam estas pretaj por defendo de libera vivo.* Nia laborista-kamparana-ruĝarmeana ĝenerala kunveno, sendas al tutmondaj laboristoj, kamparanoj kaj soldatoj siajn fratajn kaj korajn salutojn. Vivu tutmonda revolucio!

Prohorĉik (Minsk Metalfabrikejo).

SE EL LUKTO NE REZULTAS VENK', BRAVE FALI ANKAŬ ESTAS VIRTO.

Kollár G.

Idolaĵo

Laŭ informoj de la gazetarservo de la turista asocio "La Naturamikoj Centra-komitato, Wien

En la lasta tempo, la espiskopoj, kiel la gvidantoj de iliaj animokomercaj societoj en diversaj landoj, denove disputis pri la moraleco. Post la aro de la germanaj kolegoj nun jam ankaŭ la aŭstraj venas al la vico kaj jus tiu el Linz, per kio ankoraŭ ne estu dirite, ke la moralo precipe tie bezonus la helpon de la pastraro. Sed la alvoko, kion la linza episkopo eldonis, estas tre interesa, ĉar ni trovas en ĝi ankaŭ la frazon, kio tute ne kaŝite montras la jam de jarmiloj daŭrantan batalon de la kristanisma eklezio kontraŭ la naturo. Oni legas tie pri la granda danĝero de la "moderna idola korpkulturo".

Kio estis kaj estas la signo de la idola kulturo? Ĝia profunda kuniĝo kun la naturo kaj ĝiaj aperaĵoj. La nekomprenebla naturo estis pere de diaĵoj kaj fantomoj komprenigita kaj kion tiam esplorspirito kaj scienco ankoraŭ ne povis solvi, ĉar la tempo por tio ankoraŭ ne alvenis, tion serĉis la popolo sin per poeta fantazio prezenti, kiel fabelsimila senta mondo. La sekvo de tio estis la senta vivo de la idola homo, kaj ni pensas precipe al la helena kaj norda homo, kiuj estis profunde de naturo kaj pejzaĝo trapenetrita. Kaj kio ĉe la norda homo per la demono de la mondo en la formo de tragikpoeta "Mythos" esprimiĝis, tio sonis ĉe la helenoj en filozofiaj kaj epikaj spiritproduktoj en kiuj ilia persona profunda kuniĝo kun la naturo fiere estis montrata.

Nun kontraŭe ekestis la kristana religio per ilia kruela miksaĵo de la helena kulturo prenita homaranideoj kaj de la bandoleĝo de Jehova. La baldaŭa ekfloriĝinta kristana organizaĵo nun postulis de ĉiu laŭ leĝo la blindan obeon kaj per tio komenciĝis la neniigbatalo de la eklezio kontraŭ la helena spirita naturkuniĝo kaj korpo. Nun ĉio nomiĝis idola, kiu serĉis la naturon, kiu al la suno penadis, kiu la belan korpon ŝatis. Sed la kolonoj de la eklezio jam de longe estas traboritaj, nova homaro maturiĝis en sufero, turmento kaj mizero. Homaro, kiu sin sentas kunligita kun la naturo, kiu preĝas al la suno, sed ne pere de leĝoj al tio devigita, sed laŭ sia sento natura. La korpo disrompis la barojn, kiuj al ĝi estis starigitaj, ĝi volas sian rajton. Tio estas la nova grandioza idolaĵo, al kio ni klopodas kaj kion ni fiere konstatas.

En ni sonas la voĉoj de miloj da martiroj de la libera penso, de la libera esplorado. Per ilia ofero ni venkis la sobran nokton de la preĝejkarceroj, ni subigis Golgotha kaj Rom-on. Nun gvidas nova, hela spirito. Nia diservo nin kondukas al alta monto, al la rigardo de miloj da mirakloj de la naturo. Nia organo estas la kantanta rivereto kaj bruanta ventego, nia horo la muĝanta arbaro. Nia preĝejo ne estas konstruita sur malcerta fundamento, ĉar ĝi estas la tutmondo kaj ĝia eterna lumo, la senlima suno.

Tradukis *Alfred Klein.*

LABORISTA RADIO-INTERNACIO

Suplementa paĝo de Sennaciulo — Aperas dufoje monate

Sennaciulo aperigas suplementan Radio-paĝon

Kial? Kiuj estas la celoj de tiu ĉi suplemento — jen estos la demando, per kiu nia legantaro renkontos la hodiaŭan numeron.

Radio kaj Esperanto ĝenerale estas parencaj. Ambaŭ ili estas teknikaj rimedoj de interligo. Ambaŭ ili rompas la limojn, tiel ŝatatajn de kapitalistaro; Radio rompas la spacajn limojn, Esperanto rompas la lingvajn limojn; estante kunigitaj ili konas neniujn limojn . . .

Ili estas parencaj ankaŭ en la socia rilato. Esperanto-movado en sia komenco ne konis diferenciĝon je burĝa kaj laborista; dum la unuaj jardekoj estis nemultaj laboristoj inter esperantistaro. Tio estas tute komprenebla, ĉar en kondiĉoj de kapitalisma sociordo por laboristo ne ekzistas multaj ebloj por kultura laboro. Kaj necesis multaj jaroj, antaŭ ol rimarkeble kreskis laborista kerno inter esperantistaro. Sed veninta al Esperanto, laboristoj rapide ekvidis en ĝi ne amuzilon, sed teknikan rimedon por sia unuiĝo.

Radio-movado estas multe pli juna. Sed ĝi aperis en la epoko, kiam la ritmo de l' vivo ĝenerale fariĝis pli rapideca. Kaj tial ĝi multe pli rapide trairis la saman, neeviteble la saman vojon, kiun iris Esperanto. Radio same estis en la komenco proprajo nur de burĝaro, kiu trovis en ĝi distrilon kaj amuzilon. Nur kiam Radio-aparataro fariĝas atingebla laŭ siaj prezoj por laboristo kaj, precipe, kiam laboristo ekkonis la eblon memstare, kun malmultaj elspezoj, konstrui por si Radio-ricevilon — aperas laboristaj radio-amatoroj. Sed . . . sed kiun kontentigon donas tiu ricevilo al laboristo, se li povas aŭskulti per ĝi nur tion, kion trovas necesa doni al li la burĝaro, disponante en siaj manoj la sendajn radiostaciojn. Ĝuste tiu ĉi momento kiu ree montras, ke laboristo kaj burĝo havas nenion por fari en komuna radio-organizajo; ili havas diversajn celojn — la burĝaro celas per radio kulturregione regi la menson de laboristo, prezentante al li per radio ĉion, per kio estas riĉa la kapitalisma civilizo kaj kulturo: Ŝovinismon, mensogadon, malĉaston; laboristo serĉas en radio unuigilon, li vidas en ĝi la vojon por pligrandigi siajn teknikajn sciojn. Diversaj estas do la celoj, kaj kiel tuja sekvo de tio aperas memstaraj laboristaj radio-organizaĵoj.

Same kiel en esperanta movado aperis la devizo — "For la neŭtralismon", same en radio-movado aperas tiu ĉi devizo, aperas fakte — per organiziĝo de sendependaj laboristaj radio-organizaĵoj.

Jam kelkafoje sur la paĝoj de "Sennaciulo" (vidu artikolon de k-do A. Vinogradov S. 57, de H. Remers, S. 70) diverslandaj k-doj tuŝis la problemon de laborista radio-movado, serĉante vojon por plilarĝigi la bazon de tiu movado, nome la vojon al laborista radio-internacio.

Helpe al atingo de tiu ĉi celo venas jen nia radio-suplemento. Dum laboristaj radio-organizaĵoj ne estas sufiĉe fortaj por eldoni sian propran internacian presorganon, Sennaciulo helpos al ili per sia suplementa folio, unuigante per Esperanto laboristajn radio-amatorojn el ĉiuj landoj. Certe, la amplekso de nia suplemento ne permesos presi longajn kaj detalajn teknikajn artikolojn, tial la suplemento devas havi precipan karakteron de organiza radiosocia informilo. Ni notu en ĝi ĉiujn paŝojn en la vivo de laboristaj radio-organizaĵoj diverslandaj, aperon de novaj laboristaj radio-grupoj, iliajn sukcesojn en radio-laboro; la suplemento helpu al tiuj grupoj starigi firman kaj konstantan ligon inter si.

Tia estos la programo de nia radio-suplemento. Ni komencas ĝin kun la espero, ke niaj SAT-kamaradoj same vigle, kiel por aliaj rubrikoj de la gazeto, sendos korespondaĵojn pri radio-movado en siaj landoj, precipe atentigante en siaj notoj embriiĝon kaj disvolviĝon de laborista radio-movado.

Kun tiu espero ni invitas ĉiujn al la laboro!

Kvankam ni forprenas de "Senn." ĉiu dusemajne tiun paĝon, niaj legantoj malprofitas tute nenion, ĉar rekompence ni aldonos ĉiumonate kvarpaĝan "Lernanto" (en duona formato de "Senn.") kaj la abonprezo ne plialtiĝas, sed restas la sama.

La Redakcio.

Atentu ĝekamaradoj! Grava anonco!

La redakcio de ĵurnalo de VCSPS (Tutunia Centra Konsilantaro de Profesiaj Unuiĝoj) — "Radio-Amatoro" petas presi la anoncon, ke *ĉiudimanĉe de 9.25 horo ĝis 9.30 horo (kvin minutojn) laŭ MET (Mez. Eŭr. Tempo)* oni transdonas la informojn en esperanta lingvo el spertoj de Radiostacio de M.G.S.P.S (Moskva Gubernia Konsilantaro de Profesiaj Unuiĝoj) instalita en "Domo de Sindikataro" de urbo Moskvo per stacio je la nomo de Komintern (ondlongo 1450 m.). Oratoro estas k-do V. Ĵavoronkov.

H. Vinogradov.

Kojdanovo

En minska centra Radio-stacio en la nomo de blankrusia Sovuarkon komenciĝis perradia kurso de Esperanto. Ni ĉi-tie aŭskultas — jam organiziĝis rondeto de studantoj Esp-o per Radio-ricevilo.

P. K-iu.

Grava Novaĵo

Laŭ decido de Tutunia Centra Intersindikata Konsilantaro (VCSPS) de 27. jan. la konata sovetia radio-gazeto "Radio-Amatoro" de nun estas organo de VCSPS kaj MGSPS. Per tiu decido la gazeto fariĝas tutunia gvidanta presorgano de perradia kleriglaboro de sovetia Sindikataro.

Translacio de Radiokoncerto el N-Novgorod al Moskvo

La 8. februaro n. j. la radiostacio de MGSPS (Moskva Gubernia Konsilantaro de Profesiaj Unuiĝoj), faris duan eksperimenton pri transsendo de koncerto el Niĵni-Novgorod per moskvaj radiostacioj. Ĉi foje la programo, plenumata en la stacio de niĵni-novgoroda radio-laboratorio, estis transdonata ne nur per radiostacio de MGSPS, muntita en Domo de Sindikatoj, sed ankaŭ per la stacio je la nomo de Komintern. Samtempe niĵne-novgoroda koncerto estis transdonata per radiostacio en Ivanovo-Voznesensk. La transsendo de la koncerto el Niĵni Novgorod ĝis Moskvo estis efektivigata per metalfadena translacio de MGSPS. Tiu ĉi, la dua jam, eksperimento interŝanĝi radiokoncertojn plene sukcesis. Laŭ sia klareco niĵninovgoroda koncerto tute ne diferencis de la koncertoj, senpere transsendataj de moskvaj stacioj.

El kolon-halo de sindikat-domo por tuta Sovetio

Radiostacio de MGSPS efektivigis transsendon de diversaj koncertoj senpere el Kolona Halo de moskva domo de sindikatoj per la stacio je la nomo de Komintern. La unuaj paŝoj, faritaj tiudirekte 30—31. jan., trovis vastan reeĥon. Estas ricevitaj multenombraj informoj el provincaj lokoj, konstatantaj, ke la transsendo de koncertoj el kolona halo laŭ sia klareco estas pli bona, ol ĉe ordinaraj koncertoj, transsendataj el stacio je la nomo de Komintern.

Imitinda ekzemplo

Moskva "Radio-Amatoro", presorgano de VCSPS kaj de MGSPS komencante de n-o 1 nunjare ĉiunumere enhavas kurson de Esperanto por radio-amatoroj. Krom tio la gazeto daŭrigas regule presi esperantlingvajn resumojn de siaj plej ĉefaj artikoloj. "Internacia lingvo" de radioskemoj kaj la suprenomitaj resumoj helpos al eksterlandaj radio-amatoroj, posedantaj Esperanton, plene kompreni ĉiujn gravajn artikolojn de "Radio-Amatoro". La kurson kaj esperant-lingvajn resumojn gvidas k-do Ĵavoronkov.

V. Ĵavoronkov.

Inaŭguro de nova stacio en Barcelono

La 25. febr. okazis ĉe bela monto Tibdabo, je 5. h. vespere, la oficialo inaŭguro de nova forta Radiostacio Radio Barcelona (E. A. 7. 1), ĉeestis grandnombra invitita publiko. Krom la prezidanto, parolis diversaj aŭtoritatuloj el Barcelona inter ili la ĉefredaktoro de la Universitato D-ro Martinez Vargas. — Pasintan lundon okazis antaŭprovo, al kiu estis invitita la tuta gazetaro. — De nun oni dissendos dusemajne grandajn koncertojn per la plej famaj orkestroj, ĥoroj, geartistoj ktp. de Hispanio.

≡ DISKUTEJO ≡

Spertoj pri Malsanoj

En la jaroj 1907 kaj 1908 mi faris instruan eksperimenton kun viando. Mi estas lernanto de gimnazio en Rock Island (Illinois). En mia unua trimestro (1907) mi tute ne manĝis viandon. Kaj mi laboris multege. Kompreneble mi malgrasiĝis. Tiam multaj kunstudantoj min kritikis, ĉar mi ne manĝis viandon. Kaj mi ne sciis tre bone defendi min, ĉar mi ne estis studinta la novan sciencon pri nutrado, mi sciis nenion pri purinoj, preskaŭ nenion pri ureo kaj fosfora acido, pri vitaminoj oni ne estis aŭdinta en tiu tempo. Sed mi daŭrigis ĝis la fino de la trimestro. La duan trimestron mi manĝis viandon, nur por fari komparon. Sed mi ne grasiĝis pro tio, kvankam mi jam iom pli malmulte laboris. Miaj kunstudantoj-kritikuloj vidis, ke mi manĝis viandon, sed kiam ili vane esperis mian pligrasiĝon, ili ne diris eĉ unu vorton. La trian trimestron mi ree manĝis senviande. Nun mi iom grasiĝis, ĉar mi pli malmulte laboris kaj havis pli da tempo por la manĝoj. Neniu plu diris al mi vorton pri la dieto. Kaj mi fartis pli bone.

En januaro 1911 ni havis en Rockford epidemion tifoidan. Mi ankaŭ malsaniĝis, unu vendredon. Nenion mi manĝis ĝis lundo, kaj tiam nur fruktosupon. Kompreneble mi devis resti en la lito sed ne alvokis kuraciston spite ripetitaj admonoj de diversaj amikoj, kaj tute kontraŭ la admonoj de la kuracistoj, kiuj per la gazetaro timigis la popolon, ke ili devis kuiri la akvon, mi trinkis ordinaran akvon nekuiritan. Rapide mi resaniĝis, jam la kvaran tagon mi povis iom elliti ĝe post ankoraŭ kelkaj tagoj mi estis tuti, bona kaj pli bona ol antaŭe. Vi diras, ke estis malforta atako de la malsano. Mi respondas, ke ĉiu malsano estas unue malforta, sed la homo plifortigas ĝin, daŭrigante manĝi, kvankam li sentas sin malsana, ĝis la malsano fine estas tiel grava, ke kuracisto devas esti alvokata. Oni ne devas fari tion. Tuj kiam oni sentas sin malsana, oni devas lasi la manĝaĵojn, nur trinki akvon, aŭ akvon kun citronsuko. Bani sin estas pli bone, kaj konservi la korpon varma. Mi ĝenerale eliras por promenadi, kiam ajn mi sentas min iom malbona, aŭ kiam mi tro multon manĝis.

Alian fojon ankoraŭ mi faris eksperimenton kun viando. Estis en la jaro 1917. Mi estis maristo sur la norvega vaporŝipo "Governor Forbes", surbordiĝis en Mazatlan (Meksikio) kaj iris kun la ŝipo ĝis Tocopilla (Ĉilio). Usono-stila manĝaĵo: multe da viando, pano blanka, terpomoj, viandaj saŭcoj, pastaĵoj, ktp. Mi manĝis viandon ĉefe tial, ke mi unue ne konis la maristojn kaj timis mokon, se mi manĝus alimaniere. Sed per tiu manĝo mi malsaniĝis. La suba parto de la dorso fariĝis dolora, tiel ke mi fine ne povis kuŝiĝi por dormi. Mi ekpensis, ke kredeble estis renomalsano, kaj mi forlasis la viandomanĝadon. Post unu tago mi sendis min pli bona, post du tagoj tute malaperis la dorsodoloro. Tiu rezultato min preskaŭ surprizis. Mi decidis fari alian provon pli poste por esti tute certa. Post kelkaj semajnoj mi manĝis viandon dum nur kvar tagoj kaj ree malsaniĝis kiel antaŭe, kaj mi kuracis min per la sama rimedo. Post tiu eksperimento mi decidis resti vegetarano pli severa ol antaŭe, kaj ĉiam studi aliajn homojn, kiam mi havas okazon vidi, kion ili manĝas, kaj poste observi ilian sanstaton. Ĝis nun mi daŭrigas studante la homojn tiurilate. Mi kredas, ke ni devas studi unue la homojn, ne la kobajojn. Kompreneble mi ne tute malaprobas la studadon de la bestoj. Ĉar per studo de la bestoj oni venis al rezultatoj pli rapide ol oni povus per studado de homoj. Tamen oni ne scias; ĉu la homo estas tute simila al ili laŭ nutrado: oni kontraŭe scias, ke ni estas diferencaj de la bestoj.

Bone, mia letero fariĝis jam longa: en venonta letero mi donos plurajn spertojn, multe pli gravajn; mi donas ilin en pli ma pli kronologia ordo.

Karl Fröding (Rockford).

Ĉu SAT-ano rajtas defendi ŝovinismon?

K-do Lucien Revo en n-o 16 per longa artikolo respondas al Sonnenfeld, ke cionismo estas naciismo.

La cionismo estas duspeca: naciisma kaj religia movado. Pro tio neniu cionisto povas esti ano de SAT, ĉar la SAT-anoj estas kontraŭreligiuloj kaj kontraŭnaciuloj. En Sovetio oni rekonis tion kaj pro tio ne permesas al cionistoj, gvidi la laboristojn, deveninta el tielnomata juda, hebrea aŭ izraelida religianaro. La cionistoj deziras krei unu popolon aŭ unu nacion el tiaj amasoj, kaj venigi ilin Palestinon, kie ili devas foraĉeti la terposedaĵojn de la arabaj palestinanoj unue, post tio ili volas regi la landon, establi tie la hebrean lingvon, kaj kiam ili riĉiĝos, la arabaj mizeruloj estos devigotaj laboradi por ili je ŝvitsalajroj. La brita registaro favoras la planon, ĉar la cionistoj estas tre volontaj servi Britujon por tia dono, t. e. Britujo forrabis Palestinon de araboj, por si mem, sed permesas al cionistoj, sangsuĉi la alian popolon kaj establigi propran nacian kulturon. Ĉu la universitato en Jerusalemo kredas en la biblion aŭ ne, estas tute flanka afero, ĉar la naciistoj povus establi la cionistan nacion ankaŭ sen la biblio!

Inter ili ekzistas ja ankaŭ la "Poale Cion" t. e. socialistaj cionistoj, laboristoj, kiujn ni povas kompari kun la naciismaj socialistoj. Sed la diferenco estas, ke la naciaj socialistoj, ĉu polaj aŭ ĉekaj, havas jam terenon kie ili laboradas dum la cionistaj devas forlasi la landojn, kie ili nun estas por centriĝi en Palestino. La plej granda diferenco estas, ke ĉiu laboristo inter ĉekoj aŭ francoj povas esti ĉeko aŭ franco, dum la laboristo, se li ne devenas el la izraelida gento, ne povas esti nek palestinano, nek cionisto, sed restos por ĉiam la fremdulo, la *"goj"*.

Ĉiu cionisto estas unue izraelido, due hebreo, kaj trie judo!

Sed ne ĉiu izraelido, hebreo aŭ judo estas cionisto!

Izraelido, estas homo, kiu havas religion de Abrahamo kaj Mozeo, sed la naciemon saman kiel liaj samlandanoj, tial en Germanujo, ili estas germanoj, kiel Rathenau, Bleichröder, ktp. en Francujo ili estas francoj, en Italio, italoj, eĉ faŝistoj, en Hungarujo, maĝiaroj, en Jugoslavio, kroatoj, ktp. Se ili forjetas la religion ili estas liberpensuloj, kaj ĉiuj el ili ofendiĝas, se iu diras al ili judo (france: juif, hungare: zsido, slave: jid aŭ ĵidov) ĉar ili tio jam plu ne estas de la unua franca revolucio!

Inter la angleparolanta popolo, inter la serboj kaj rusoj, ili ne naciiĝis tiel forte kaj nomiĝas hebreoj.

En orienta Polio ĉe la limo de Ukraino, Blankrusio, kaj Litovujo loĝas kvarmilionnombra popolo nomata: judoj, parolanta la germanan lingvon el la dekdua jarcento, kiun ili mem nomas: jidiŝ. Al tiu ĉi popolo ne estis permesata sub la cara registaro viziti publikajn lernejojn kaj neniam povis nek rusiĝi nek poliĝi, sed ĉiam vivi en iliaj propraj "gettoj" kaj establigi siajn proprajn lernejojn, en kiuj ili lernis nur aferojn religiajn, ne mondajn, kaj la lingvon hebrean, kiu servis por preĝado. Antaŭ eble 50 jaroj ili havis kelkajn verkistojn, kiuj komencis uzadi la lingvon jidiŝan kaj de tiam komencis inter ili ia naciismo. Ĉar ili sentis la premadon de caro eĉ per "pogromoj" ili tiel multe kontraŭstaris la caran registaron, ke la plej granda amaso el ili apogis ĉiujn partiojn kontraŭcarajn, precipe la socialistajn, kaj grandamase elmigris Usonon. Ilia naciismo dividiĝas:

1. jidiŝ kaj judoj estas unu popolo, unu nacio;
2. jidiŝ devas resti la lingvo inter judoj, kie ajn ili loĝas;
3. hebrea lingvo estas la lingvo de la judoj, kaj la hebreoj kaj izraelidoj devas reveni al la judoj;
4. cionismo estas la sola solvo de la juda problemo;
5. la cionistoj eĉ en Palestino devas uzi la jidiŝan lingvon ne la hebrean;
6. la judoj restu en Polujo kaj forprenu la surloĝatan landon por si mem, kiel faris la ĉekoj aŭ poloj kun Aŭstrio;
7. la judoj imitu la izraelidojn kaj hebreojn en ĉiu lando, kuniĝonte kun tiuj!

Kiun ajn punkton vi trafas estas nur religia afero, miksita kun naciismo. Tial neniu cionisto, izraelido, hebreo aŭ judo povas esti ano de SAT, escepte li deklaras, ke li ne plu estas unu el tiaj, kia li eble antaŭe estis.

Dionizio A. Klaĝin
SAT-ano 168

"Bolŝevika lingvo"

Ligo de Nacioj oficiale uzos esperanton.

Germana "Blanka Libro" estis aperigita, inter la aliaj, ankaŭ en esperanta lingvo.

En Francio nur antaŭ nelonge ĉesis premadoj, daŭrintaj de l' jaro 1922 kontraŭ esperanto, kiel "bolŝevika lingvo".

(El historio de nia mondo.)

Ĉekoslovaka ministro konstatas, ke sovetaj radio-paroladoj esperantaj "superŝutas Eŭropon".

(El lasttempa gazetaro.)

Estas via naturo, sinjoroj-estimatuloj:
Ĉio estas mia,
Al ĉio estu mia marko kaj stampo . . .
Eŭropo — mia!
Ĉinio — mia!
Merkatoj — miaj!
"Kulturo" — mia!
Esperanto estas utila ludilo:
Ĝi taŭgos por mi en la Ligo Nacia.
Por per dolĉaĵoj sangodorantaj
Veneni la cerbojn.
Ĝi taŭgos por mi,
Por kun radiondoj enigi flatece
En la senliman orelon —
De l' tutmondo . . .
Sed por aliulo — for!
Se tamen la "aliulo" arogis
Utiligi por si "vian markon" —
"For! . . . Malpermesi! . . . Al diablo! . . .
Bolŝevika lingvo!"
Bolŝevika? . . . Estu! Kial do ne?
Esperanto. Espo.
Ĉu malbele ĝi sonas
Por orelo proletara?
Rusa lingvo — por er-es-ef-es-er,
Ukraina lingvo — por Ukr-es-es-er,
Germana lingvo — por Germ-es-es-er,
La Franca — por Franc-es-es-er,
kaj esperanto —
Por ĉiuj!
Bolŝevika lingvo!
Soveta lingvo!
Tutmonda lingvo!

A. Takanto, elukrainigis la aŭtoro.
Ĥarkov, januaro 1926.

Nova moro kaj novaj nomoj

En n-o 17 k-do Belakov demandas proponon pri novaj nomoj. Alia kamarado el Saratov deziras eĉ formon por bapto!

Bapton ni senreligiuloj en Usono tute ne konas. Kiam naskiĝas infano, ĉu vira aŭ virina, la gepatroj, la duan dimanĉon post la naskiĝo kunvenigas siajn plej proksimajn geamikojn kaj oni manĝas ĉe la tablo kaj paroladas. Oni tiam donas la nomojn. En Usono la knaboj ricevas krom la familia nomo kaj surnomo ankaŭ la nomon de iu granda persono kiel: ekzemple Roberto Washington Trim, Adolfo Lincoln Gold, George Edison Sapirstone, Johano Wittmann Lisinski, Fred Jefferson Sperato, ktp. La knabinoj ricevas ankaŭ du nomojn kiel Anna W. (Martha Washington) Trust, Julie B. (Beecher) Kramberger, ktp. (la nomoj estis grandaj virinoj en la historio aŭ literaturo).

Inter niaj rondoj okazis jam de la lastaj dek jaroj tiaj nomiĝoj, ĉe knaboj:

Homo Bakunin Lund, Homobono Tolstoj Ondraĉek, Martelulo Nietzsche Lang, Bonveno Kropotkin Farinelli, Pacemulo Budha Abate, Mildemulo Galilei Kramer, ktp.

Knabinoj: Espero Cetkin Kraus, Floro Michel Rejsek, Luise Michel White, Rozo Luksemburg Tomaŝevski, ktp.

Nun ĉu oni ne povas nomi la knabojn: Kuraĝulo Lenin N., aŭ Bonulo Lenin N., Batalulo Lenin N., Paciganto Zinovjev N., Fortemulo Trocki N., Rapidulo Kalinin N., Homamanto Zamenhof N., Pripensulo Gorki N., Senĉesulo Libkneĥt N., Antaŭenulo Brunĝordano N., Progresemulo Kampanella N., Modernulo Ĉiĉerin N. ktp.

Knabinojn: Rozodoro (Cetkin, Luksemburg, Luise Michel, ktp.), Paco, Florodoro, Lilio, Bonulino, Bonvenulino, Nuntempo, Novtempo, Sukceso, Progreso, Amo, Homamo, Estonto, Stelo, Luno, Suno, Klaro, Klarvido, Lumo, Feliĉo, Mildo, Paco, Belo, Dolĉo, Ludo, Ŝanco, Rido, Rideto, ktp.?

SAT-ano 168

Patroj kaj filoj

(Laŭ vera okazintaĵo)

"Ja, la kvara laŭvice mi estis. Estis "Li" unua, reĝo, ĉe li landestro, poste urbestro kaj urbkomandanta generalo, fine mi. La kvara mi estis, ja tio ne estas malgravaĵo" ofte fanfaroneme diradis maljuna Antono. —

Jes, li estis la kvara. Okazis tio jenmaniere: gereĝoj vizitis urbon, kaj oni devis ilin solene akcepti kaj gastigi. Kanonoj pafadis, sonoriloj sonoradis, tuta urbo plena da nacikoloraj flagoj (multaj el ili estis devigitaj flirti). Cilindruloj solene vestitaj, lernejkorporacioj, faŝistaj unuiĝoj mondumitaj, tuta polico kaj ĝendarmaro kaj kiom ankoraŭ da oficialuloj — krom tio scivolemuloj — ja oni devis solene atendi "Iliajn gereĝajn Moŝtojn". Malgraŭ la pluvego, kiu kvazaŭ volis ironii tutan ceremonion, amaso da homoj "Ilin" atendis kaj laŭtkriis "Vivu!"

Ili lacaj de vojaĝado estis "komprenebIe" surprizitaj kaj "Li" kun ridetanta vizaĝo dankis por tiel majesta akcepto, eĉ pluvon ili ne timis por vidi "Lin". —

Kaj dum tuta tago oni manifestis, oni kriadis kvazaŭ ili volus montri, ke regas feliĉeco kaj kontenteco kaj tiuj proletoj, kiuj ĉiam kriaĉas, ke regas mizero, simple mensogas kaj trompas. Ĉiuj ni estas feliĉaj — oni eĉ ne povas vidi homon surstrate sur kies vizaĝo ne estus rideto.

Vespere estis iluminacio. Tuta urbo brilis kaj ŝajnis esti efektivigata unu rakonto el "Mil kaj unu nokto". Muzikoj kaj fanfaroj marŝis tra stratoj — faŝistoj kvarope kun torĉoj marŝadis (eble ili imagis esti klerigistoj kaj protagonistoj de l' progreso, torĉoj estis ĉiam signo de l' progreso).

Kaj venis, oni povas diri, ĉefa punkto de l' programo, venis solena bankedo, kiun okazigis urbestraro. Multaj estis invititaj, kaj tio ne estis simplaj personoj: advokatoj, doktoroj, inĝenieroj, grandposedantoj kaj similaj, inter ili ankaŭ maljuna Antono, krom tio gravan lokon oni donis al li — ja la kvara li estis de reĝo. Kaj maljuna Antono al ĉiu rakontadis, kiel bela estis tiu vespero, kiel bonaj ĉiuj estis, ĉiuj estimis lin: advokatoj, doktoroj, unuvorte ĉiuj. —

* * *

Samtempe en malluma kaj malhela karcera ĉambro kun fenestroj sen vitroj, sed pro tio kun forta ferkrado, troviĝis aro da junaj laboristoj. Vivo bolas en ili — kun vizaĝoj bonaj kaj samtempe seriozaj, eĉ tro seriozaj por ilia aĝo, kun mienoj decidemaj kaj obstinaj — ili estis batalantoj kaj herooj de estanto kaj venkantoj de estonto.

— Pli ol ducent oni arestis!

— Signifas, ke ili timas min. Oni parolas ekstere, ke ni volis fari atencon kaj renverson — diris unu kiu estis iom pli poste arestita.

— Ĉu vi ne aŭdas muzikon? Ili ĝojkrias.

— Tio estas ilia funebra marŝo — lasta ve-krio de droniĝanto.

Raketo ekheligis momente kaj ĝia brilo falis tra fenestro en ĉambron.

— Vidu, kiel hele estas ekstere, kvazaŭ tago. Ĉie brulas kaj raketoj ope suprenira aeren — diris kamarado, kiu sin levis kaj rigardis tra fenestro.

— Kaj kiom da mizeruloj hodiaŭ eĉ ne havos simplan kandelon por vespermanĝi.

— Mia patro nune amuziĝas — diris la plej juna el ili. Li estas invitita al bankedo, ĉar li estas prezidanto de iu katolika organizaĵo, kiu senpage donis vinon, grandan provizon da manĝaĵo, krom tio egan sumon da mono, por ke la festo estu pli brila. — Kaj samtempe oni arestigis ĉiujn urbajn almozulojn por ke ili per sia malbonaspekto ne malharmoniigu la feston. Reĝo "devas" vidi nur feliĉecon kaj riĉecon.

— Kamaradoj! Estinto kaj estonto batalas kaj ni kiel batalantoj ekkantu nian batalkanton!

Kaj eksonis:

Leviĝu, en mizer' dronanta
Sklavar' malsata de la ter'!

Tiuj unuaj profundaj strofoj kvazaŭ eliradis el brustoj de milionoj kaj milionoj sklavigitaj kamaradoj — tiuj sonoj kvazaŭ venadis el tiuj nigraj kaj profundaj karbminejoj, el tiuj subteraj laborejoj — tiuj sonoj tiel seriozaj kvazaŭ ili vokas tutan laboristaron al batal' — al finbatalo. Sed sonoj iom post iom leviĝas pli alten ili fariĝas pli fortaj, ili nun jam minacas, ĝis ili atingas kulminacion, ĝis ili en sonas kvazaŭ sur barikadoj.

Kaj la Internacio
Triumfu en tutmond!

Kaj ribelkanto eĥis en karcero. Ĝi timigis nek ĝendarmon nek policon, ĉar ĝin kantis junaj voĉoj — voĉoj de Nova Mond'!

Originale: *BuBo.*

KORESPONDADO

TARIFO

Korrespondado: Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. or., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago

MALLONGIGOJ: L — letero. PK — poŝtkarto. PI — poŝtkartoj ilustritaj. PM — poŝtmarkoj. bfl. — poŝtmarko sur bildflanko. k. ĉ. l. — kun ĉiuj landoj. esp-ajo — esperantaĵo.

Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Aŭstrio

— Du junaj geesp-istoj dez. koresp. pri div. temoj PI kun Holando, Anglio, Italio, Ameriko. Adr.: k-dino *Erna Reiter, Marktl im Traisental.*

Estonio

— K-do *J. Vahtkerl,* Kirjakandja, *Tallinn,* dez. koresp. kun ĉinoj, prefere loĝantaj en Eŭropo aŭ Ameriko, L., PK.

Germanio

— K-do *Rudolf Böhme, Taubenpreskeln 42d b. Liebschwitz* (Elster) dez. koresp. pri naturbelecoj k. div. temoj kun Francio, Anglio, Holando, Sovetio ankaŭ kun naturamikoj L., PK., PI., Resp. garantiata.

— Sekcio-Centro de Lab. Esp. Grupo dez. kolektive koresp. pri lab. k. esp. movadoj, instru-problemoj k. a. t. Adr.: *Sekcio de Esperantista Grupo,* Zeitzer Str., Volkshaus, *Leipzig.*

— K-do *Neumann, Essen, Hermannstr. 36,* serĉas korespondantojn por gekursanoj.

— K-do *Kurt Reichert* (19 j.), Hendrichstr. 14, ptr., *Klotzsche b. Dresden,* precipe pri revolucia movado. Ĉiam resp.

— K-do *August Kienhöfer,* Siedlung Lichtgard, *Wittenberge, Bez. Potsdam,* pri moroj k. kutimoj kun Sovetio, PK., PI., PM.

— K-do *Christian Reeg,* Gonsenheimer Str. 2, 5/10, *Mainz,* dez. interŝ. PI. k. ĉ. l.

— Lab. Esp. Grupo "Supren al Lum", dez. koresp. pri ĉ. temoj L., PK., PI. k. ĉ. l. Resp. garantiata. Adr.: *Richard Wünsche, Olbersdorf b. Zittau i. S. Nr. 352.*

— Germana instruisto dez. *germanlingve* koresp. kun instruistoj el Volga-regiono pri temoj: eduk- k. lernej-demandoj, vivkondiĉoj k. moroj, ankaŭ deziras koresp. inter infanoj. Adr.: *G. Uhlemann,* Querstr. 2, I., *Leipzig-Engelsdorf.*

Sovet-Unio

— **Adresŝanĝo:** Gek-doj *Ĵarov,* Fabrika Gluĥovskoj Manufakturi, Krasnaja Sloboda, d. 224, *Bogorodsk,* Mosk. gub. (antaŭe Ĥarkov).

— "Esperanto-Rondeto" de teks-laboristoj kun tuta mondo pri div. temoj. Adr.: K-do *Burkov,* Klub B. I. V. M. Biblioteko, *Ivanovo-Voznesensk.*

— K-do *Hosejn Sadykov,* Poĉtovaja, 42, *Novoĉerkassk,* kun k-doj de ĉ. l., resp. garantiata.

— K-do *Gregoro Elovenko,* Dubovskaja, 2, *Stalingrad,* pri politikaj k. ekonomiaj demandoj, k. ĉ. l.

— Gelernanta Esp. Grupo pri ĉ. temoj kun samaj grupoj, nepre respondos. Adr.: Dubovskaja, 2, *Stalingrad.*

— K-do *Petro Kulakov,* instruisto, Uĉebnaja, 126, *Omsk,* pri moroj, vidindaĵoj, socia vivo.

— K-do *A. Jodko,* Ananjevski per 5, kv. 5, *Moskvo,* dez. seriozan koresp. pri arkivaj aferoj.

— "Kolektivo de presistoj tre dez. interkoresp. kun presistoj tutmondaj pri profesiaj, politikaj k. a. temoj. Kiu volas koresp. skribu al adreso": *Ĉita,* Sibirio, Anoĥinskaja Tipografia "Peĉatnoe Delo", Zavkom; k-do *A. Puzanov.*

— "Metallaboristoj de Elektro-stacio" dez. serioze koresp. k. ĉiul. metallaboristoj pri profesiaj, politikaj k. a. demandoj. Dezirantoj skribu aŭ sendu viajn adresojn al: *Ĉita,* Sibirio, Elektrostancia, Zavkom; k-do A. Puzanov.

— "IRH-ĉelo, radio-rondeto, loka sindikata komitato ĉe Administrejo de Transbajkala Fervojo" dez. koresp. kun samfakaj org-aĵoj ĉiul. adr. *Ĉita,* Sibirio, Irkutskaja ulica Pravlenie ĵeleznoj Dorogi, Mestkom N 4.

— "*Gelaboristoj-studentoj*" dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l. Krom PI oni sendu ion pli interesan. *Leningrad,* str. de Gercen 40, al esp. sekcio ĉe Industria Politeknikumo.

— La membroj de rondeto esp. ĉe uzino "Bolŝevik" dez. koresp. k. ĉ. l. Ili nepre resp. *Leningrad,* prospekt sjela Aleksandrovskogo, *Klub im. Lenina pri Zavode "Bolŝevik".*

— "Rostov-Dona esp. organizaĵo por fervojo metiejo, havanta 3800 laboristojn", dez. havi seriozajn korespondantojn pri lab.-vivo. Fervojistoj de ĉ. landoj sendu L., PI., al adreso: *Rostov-Don,* poŝtkesto No. 82 por Lenmetiejoj.

— **Adresŝanĝo:** K-do *J. Zlotar,* Ligobka, 51, kv. 5, *Leningrad* (stratŝanĝo).

— K-do *I. Sapirŝtejn,* Leningradski per. 2, *Minsk,* serĉas seriozajn koresp-antojn pri teoria filozofio, scienca metadologio k. abstrakta sociologio. Interesas pri universitata instruarango de filozofio k. studenta vivo. Volus akiri per koresp. bonajn amikojn k. kunlaborantojn.

— K-do *A. Dobrovolskij,* Sazonova ul. 5, *Gomel,* dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l. Akurateco garantias.

RECENZEJO

Libroj

Kantaro Esperanta *kompilita de Montagu G. Butler, LRAM.* Eldonejo: British Esp-o Association, 17 Hart Street, London, W. C. 1. Formato: 12×18 cm., 111 pĝ. Prezo: 1 ŝ. 6 p.

Tiu ĉi volumeto enhavas 358 diversspecajn kantojn krom laboristajn. Bedaŭrinde ĝi estas sen muziknotoj, kaj ĉar granda parto de la esp-istoj ne konas tiujn melodiojn la kantado restos apudaĵo. Generale, preso kaj aranĝo estas bona.

The Object Lesson *de William Morrison, FBEA.* Eldonejo: Kiel supre. Formato: 11×14 cm., 20 pĝ. Prezo ne montrita.

Ĉi-libreto prezentas al ni komedion en tri aktoj. La unua kaj tria aktoj estas skribitaj en angla lingvo. Nur la dua akto entenas kelkajn esp. alineojn el kiuj oni povas vidi, ke temas pri komercaj interrilatoj per helpo de esp.

Erstes Esperanto Lesebuch *de d-ro Emil Pfeffer.* Eldonejo: Steyermühl-Verlag, Fleischmarkt 5, Wien, I. Formato: 12×19 cm., 48 pĝ. Prezo: 0,25 mk. germ.

La supre citita libreto estas destinita por komencantoj kaj kursoj. Ĝi entenas elektitajn prozaĵojn kaj poemojn. Sub ĉiu linio troviĝas la germana traduko. Per subnotoj la verkinto donis la necesajn lingvajn kaj literaturajn klarigojn. *Rolo*

Organiza Statutaro de *Internacia Centra Komitato de la esp-mov.* Genève — 12 Boulevard du Théâtre. Formato: 12×17 cm. 31 pĝ. broŝ.

Ĝia enhavo: 1. Kontrakto de Helsinki. 2. Regularo de la kongresoj. 3. Regularo de K. R. 4. Statuto de UEA.

La statutaro estas al dispono de la naciaj (landaj) societoj kaj senpaga.

Kongresa Dokumentaro de sama eldonejo. Formato: 16½×25 cm. 48 pĝ. broŝ., prezo: 1,25 sv. frk. aŭ egalvaloro (4 resp. kuponoj).

Gia enhavo: 1. Protokolo, Financa Raporto kaj Statistikoj. 2. Raportoj de la oficialaj institucioj al la XVII. universala kongreso de Esp-o (Anekso). Ĉi libro permesas tre detalan enrigardon en la neŭtr. Esp-movadon. *F. C. R.*

Gazetoj

Represis el "Sennaciulo": "*Arbeiter Zeitung*", Frankfurt a. M., 21. 1. 26 (n-o 19), "Sindikatoj aplikas Esperanton!" J. Roth (S. n-o 69). "*The Labour Woman*, London, febr. 26 (n-o 2), Tra la mondo virina: Komparo inter viroj kaj virinaj rajtoj kaj salajroj (Senn. n-o 62). "*Die schwarze Fahne*", Berlin, 3. 2. 26 (n-o 5—6), "Laboristoj"! Trad. O. Sch. (S. n-o 68). "*Le Droit du Peuple*", Lausanne, 25. 1. 26 (n-o 20), "La klasbatalo en Palestino"! (S. n-o 65/66).

Represis el div. gazetoj: "*Sächsische Arbeiter Zeitung*", Leipzig, 6. 2. 26, "Esp-o en la ruĝa armeo!" "*The Shop Assistant*", London, 6. 2. 26., (n-o 2), "Esp. lecionon n-o 18". "*Education for Emancipation*", London. La N.C.L. aranĝis 1925 12 Esp.-kursojn! M. Starr. "*Junij Leninec*" (Juna Leninisto), Ĥarkov, 8. 1. 26, (n-o 134), "Korespondado kun eksterl. fratoj". "Esp. por junaj pionieroj"! "Sendaĵo de Stötteritz'aj junaj spartakanoj al odessaj junleninanoj per Esp. "*The Post*", London, 30. 1. 26., (n-o 315), enhavas la 14. lecionon. "*Assurance Agenti Union Chronicle*", Manchester, 30. 1. 26, enhavas la 23. lecionon. "*Mitteilungsblatt der I. T. F.*, Amsterdam, jan. 26, (n-o 1), "Esp-o inter la svisaj fervojistoj", "Esp-o en la portugala lab. movado", Esp-o en la sindikatoj", "La moderna turo de Babel", "Esp-o ĉe la aŭstra fervojo", "Nova Esp-a kurso, aranĝita de la I. T. F.", gvidata de F. Azorin". "*Der Erwerbslose*", Danzig, jan. 26, "Kio estas Esp.". "*O Eco Telegrafo-Postal*", Lisboa, (n-o 195), "La vojo de la estonto", "Esp.o oficiale akceptata de la PTT". "*Int. Medicina Revuo*", Lille, jan. 26, (n-o 1), "Esp-o en medicinaj rondoj de Japanio". "*Radjamhj Seljanin* (Sovetista Kamparano), Kremenĉug, 29. 1. 26, Fotaĵo pri mitingo, kie k-do Bennewitz raportas pri la vojaĝo al USSR (de Izgur). «НАШ ПУТЬ» (Nia Vojo), Kremenĉug, Rap. de k-do Bennewitz pri USSR (kun foto).

"*Die Einheit*", Berlin, 1. 2. 26., (n-o 1). Nova gaz. por atingi la unuecfronton en la sindik. movado.

Presejo: UNS-PRODUKTIVGENOSSENSCHAFT, LEIPZIG